

**Projekt budżetu
oraz planów finansowych
Funduszu Ubezpieczeń Społecznych
Funduszu Rezerwy Demograficznej
i Funduszu Alimentacyjnego
na rok 2002**

Warszawa 2001

Spis treści

Wprowadzenie	5
Wydatki budżetu, część 73 – Zakład Ubezpieczeń Społecznych ...	7
Dział 753 – Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	7
Dział 851 – Ochrona zdrowia.....	8
Dział 853 – Opieka społeczna – zasiłki rodzinne, pielęgnacyjne i wychowawcze.....	8
Fundusz Ubezpieczeń Społecznych.....	9
Dochody.....	9
Wydatki	11
<i>Wydatki na świadczenia pieniężne</i>	<i>12</i>
<i>Wydatki bieżące.....</i>	<i>13</i>
<i>Odpis na działalność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.....</i>	<i>14</i>
<i>Koszty obsługi kredytów i pożyczek.....</i>	<i>16</i>
Sytuacja finansowa	16
Fundusz Rezerwy Demograficznej	18
Dochody.....	18
Wydatki	19
Sytuacja finansowa	19
Fundusz Alimentacyjny.....	20
Dochody.....	20
Wydatki – koszty	21
Sytuacja finansowa	22
Informacja dodatkowa do Projektu budżetu oraz planów finansowych Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Funduszu Rezerwy Demograficznej i Funduszu Alimentacyjnego na rok 2002	23
1. Wpływy ze składek na FUS.....	23
2. Dotacja celowa dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych	24
3. Pozostałe dochody Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.....	24
4. Otwarte Fundusze Emerytalne	24
5. Wydatki na emerytury i renty	25
6. Koszty obsługi kredytów i pożyczek	26
7. Zobowiązania Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.....	26
8. Zobowiązania FUS wobec Otwartych Funduszy Emerytalnych .	27
9. Fundusz Alimentacyjny	27
Załącznik 1. Projekt planu finansowego Funduszu Ubezpieczeń Społecznych na rok 2002.....	29
Załącznik 2. Projekt planu finansowego Funduszu Rezerwy Demograficznej na rok 2002	31
Załącznik 3. Projekt planu finansowego Funduszu Alimentacyjnego na rok 2002	33

Wprowadzenie

Zakres działalności oraz zasady finansowania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych normuje ustawa z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887 z późniejszymi zmianami). Zakład realizuje zadania wynikające z powołanej ustawy oraz zadania nie mające charakteru ubezpieczeniowego, powierzone ZUS do wypłaty na podstawie odrębnych przepisów.

Podstawowym źródłem finansowania wyżej wymienionych zadań są:

- wydatki budżetowe,
- Fundusz Ubezpieczeń Społecznych (FUS),
- Fundusz Alimentacyjny (FAL).

Projekt budżetu oraz planów finansowych Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Funduszu Rezerwy Demograficznej (FRD) oraz Funduszu Alimentacyjnego na rok 2002 uwzględnia następujące założenia:

- 1) średnioroczny wskaźnik przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej 104,7%,
- 2) wskaźnik zatrudnienia w gospodarce narodowej 99,3%,
- 3) skutki finansowe reformy ubezpieczeń społecznych – składki planowane do przekazania OFE w szacunkowej kwocie 11 546 mln zł oraz FRD w kwocie 229 mln zł i ubytek składek z tytułu ograniczenia podstawy wymiaru składek do 30-krotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w kwocie 2 999 mln zł,
- 4) wskaźnik ściągłości składek na ubezpieczenia społeczne na poziomie 97,5%,
- 5) wzrost liczby osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe o 0,4%, tj. do poziomu 7 221,7 tys. (bez świadczeń wypłacanych w zbiegu ze świadczeniami rolnymi),
- 6) waloryzację emerytur i rent od 1 czerwca 2002 r. wskaźnikiem 100,5%,
- 7) wzrost wysokości zasiłków chorobowego, macierzyńskiego, opiekuńczego, wyrównawczego, pogrzebowego, świadczenia rehabilitacyjnego oraz jednorazowych odszkodowań z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w związku ze zmianą przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w 2002 r.,
- 8) wdrożenie następujących działań oszczędnościowych:
 - obniżenie wymiaru zasiłku chorobowego dla osób hospitalizowanych do 70%,
 - pozbawienie prawa do zasiłku opiekuńczego za pierwsze dwa dni zwolnienia w roku,

Projekt budżetu oraz planów finansowych Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Funduszu Rezerwy Demograficznej i Funduszu Alimentacyjnego na rok 2002

- zaprzestanie finansowania zasiłków porodowych przez FUS i włączenie ich do opieki społecznej,
 - powrót do wymiaru urlopu macierzyńskiego obowiązującego do końca 1999 roku,
 - zamrożenie wysokości dodatkowych świadczeń dla kombatanatów, tj. dodatków kombatanckich, ryczałtów energetycznych, świadczenia dla żołnierzy-górników oraz dla deportowanych,
 - ujednoczenie w okresie od 1 czerwca 2002 r. do 31 maja 2003 r. wysokości progu dochodowego uzyskanego w roku 2001 uprawniającego do przyznania zasiłku rodzinnego oraz wychowawczego na poziomie 548 zł na osobę w rodzinie,
 - zmniejszenie liczby beneficjentów FAL o 15% w momencie weryfikacji uprawnień w wyniku obniżenia progu dochodowego uprawniającego do pobierania świadczeń do 612 zł od 1 czerwca 2002 r. do 31 maja 2003 r.,
- 9) wydatki na prewencję rentową w kwocie 115 mln zł,
10) średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem 104,5%,
11) odpis z FUS na działalność Zakładu w wysokości 2 785 mln zł.

Przy konstrukcji projektu planu uwzględniono przewidywane zmiany licznych uregulowań prawnych, które nie zostały przyjęte przez parlament w momencie opracowania niniejszego dokumentu, a powodujące zmniejszenia wydatków budżetu i funduszy.

Projekty planów finansowych w układzie rodzajowym ilustrują załączniki od 1 do 3.

Uzasadnienie do poszczególnych planów przedstawiono w dalszej części opracowania.

Wydatki budżetu, część 73 – Zakład Ubezpieczeń Społecznych

Planowane wydatki budżetu w części 73 Zakład Ubezpieczeń Społecznych wynoszą 34 069 868 tys. zł i obejmują:

- w dziale 753 – obowiązkowe ubezpieczenia społeczne 29 753 054 tys. zł,
- w dziale 851 – ochrona zdrowia 101 858 tys. zł,
- w dziale 853 – opieka społeczna – zasiłki rodzinne, pielęgnacyjne i wychowawcze 4 214 956 tys. zł.

Dział 753 – Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne

Wydatki w dziale zaplanowano w łącznej kwocie 29 753 054 tys. zł. Z planowanej kwoty przypada na:

- 1) dotację dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych 27 379 324 tys. zł, (szczegółowe omówienie dotacji przedstawiono przy dochodach funduszu), w tym:
 - 11 545 898 tys. zł na uzupełnienie składki przekazanej do otwartych funduszy emerytalnych,
 - 228 734 tys. zł na uzupełnienie składki przekazanej do Funduszu Rezerwy Demograficznej,
- 2) dotację dla Funduszu Alimentacyjnego 1 210 602 tys. zł, (szczegółowe omówienie dotacji przedstawiono przy dochodach funduszu),
- 3) składki na ubezpieczenia społeczne 1 162 440 tys. zł, z tego:
 - składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osoby przebywające na urloпах wychowawczych, za osoby pobierające zasiłek macierzyński 740 356 tys. zł. Plan w tym zakresie opracowano przy założeniu, że na urloпах wychowawczych przebywać będzie 166,7 tys. osób, a podstawą wymiaru składki będzie wysokość stałego zasiłku z pomocy społecznej oraz planowanej kwoty wydatków na zasiłki macierzyńskie,
 - sfinansowanie przez budżet państwa części kosztów osobowych pracodawcy, odpowiadającej należnej składce na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osoby niepełnosprawne na kwotę 422 084 tys. zł,
- 4) renty odszkodawcze przyznane osobom poszkodowanym przez żołnierzy wojsk Federacji Rosyjskiej, wypłacane przez ZUS dla 98 osób na kwotę 688 tys. zł.

Dział 851 – Ochrona zdrowia

Wydatki w tym dziale stanowią składki na ubezpieczenie zdrowotne osób korzystających z urlopów wychowawczych oraz osób, którym przyznano renty na podstawie przepisów o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz członków ich rodzin. Wydatki na ten cel zaplanowano w kwocie 101 858 tys. zł.

Dział 853 – Opieka społeczna – zasiłki rodzinne, pielęgnacyjne i wychowawcze

Wydatki na zasiłki rodzinne, pielęgnacyjne i wychowawcze zaplanowano w łącznej kwocie 4 214 956 tys. zł.

Z planowanej kwoty przypada:

- 4 164 980 tys. zł na zasiłki rodzinne, pielęgnacyjne oraz wychowawcze,
- 49 976 tys. zł na koszty ustalenia uprawnień, wypłaty oraz dochodzenia nienależnie pobranych zasiłków.

Wydatki na zasiłki zaplanowano przy założeniu:

- waloryzacji od 1 czerwca 2002 r. stawki zasiłku rodzinnego i wychowawczego planowanym średniorocznym wskaźnikiem cen towarów i usług konsumpcyjnych 104,5%, skorygowanym wskaźnikiem weryfikacyjnym (iloraz planowanego wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2001 roku dzielony przez wskaźnik wzrostu cen przyjęty na ten rok kalendarzowy w ustawie budżetowej),
- podwyższenia wysokości zasiłku pielęgnacyjnego, stosownie do waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych, tj. wskaźnikiem 100,5%,
- przeciętnej miesięcznej liczby zasiłków: rodzinnych na poziomie 4 128,9 tys., pielęgnacyjnych – 777,6 tys. oraz wychowawczych - 166,2 tys. Przy ustaleniu liczby zasiłków rodzinnych oraz wychowawczych uwzględniono zmiany spowodowane nowelizacją ustawy (z dnia 1 grudnia 1994 r. o zasiłkach rodzinnych, pielęgnacyjnych i wychowawczych), ujednolicającą w okresie od 1 czerwca 2002 r. do 31 maja 2003 r. próg dochodowy uprawniający do otrzymania świadczenia na poziomie 548 zł. Spowoduje to zawężenie liczby osób uprawnionych do zasiłków rodzinnych oraz nieznaczne rozszerzenie kręgu osób uprawnionych do zasiłku wychowawczego.

Fundusz Ubezpieczeń Społecznych

W ramach Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wyodrębnia się fundusze odpowiadające określonym ryzykom ubezpieczeniowym, tj. emerytalny, rentowy, chorobowy i wypadkowy. Wobec tego dochody i wydatki Funduszu zostały zaprezentowane w podziale na poszczególne fundusze.

Dochody

Na 2002r. zaplanowano dochody Funduszu według przypisu w łącznej kwocie 99 789 310 tys. zł, tj. o 6,4 % wyżej od planowanego wykonania 2001 r., a wpływy ogółem na poziomie 97 985 661 tys. zł, tj. 6,2 % wyżej (patrz również punkt 1 *Informacji dodatkowej*).

Przypis składek na ubezpieczenia społeczne w kwocie 72 116 186 tys. zł oszacowano przy uwzględnieniu :

- przypisu składek osiągniętego w 2001 r.,
- dynamiki przeciętnego zatrudnienia w gospodarce narodowej w 2002 r. 99,3%,
- średniorocznego wskaźnika wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w 2002 r. 104,7 %,
- przypisu składek należnych otwartym funduszom emerytalnym szacowanemu na kwotę 11 906 400 tys. zł (patrz również punkt 4 *Informacji dodatkowej*),
- ubytku składek na skutek przekroczenia przez 190,5 tys. osób rocznej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe równej trzydziestokrotności prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej (tj. kwoty 64 620 zł), który na 2002 r. zaplanowano w wysokości 2 999 346 tys. zł,
- przekazania części składki na ubezpieczenie emerytalne wynoszącej 0,1% podstawy jej wymiaru do Funduszu Rezerwy Demograficznej w kwocie 228 734 tys. zł.

Wpływy ze składek na ubezpieczenia społeczne w kwocie 70 327 477 tys. zł oszacowano przy założeniu, że wskaźnik ściagalności składek w 2002 r. ukształtuje się na poziomie 97,5%, tj. niższym od planowanego wykonania 2001 r. Na wskaźnik ściagalności bezpośredni wpływ ma realizacja programów restrukturyzacyjnych strukturalnych branż gospodarki, której następstwem jest odroczenie w czasie spłaty zobowiązań z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne. Ponadto planowane utrzymanie

Projekt budżetu oraz planów finansowych Funduszu Ubezpieczeń
Społecznych, Funduszu Rezerwy Demograficznej i Funduszu
Alimentacyjnego na rok 2002

wzrostu gospodarczego na niskim poziomie powoduje obniżenie bieżącej ściągalności, w miarę jak kolejni płatnicy znajdują się w trudnej sytuacji ekonomicznej.

Kwota odpływu składek do OFE w 2002 r. uwzględnia szacowaną średniomiesięczną liczbę członków, za których przekazywana będzie składka do OFE na poziomie 8,2 mln osób oraz przeciętną miesięczną składkę w wysokości 121 zł (patrz również punkt 4 *Informacji dodatkowej*).

Wpływy składek na poszczególne fundusze oszacowano następująco :

- fundusz emerytalny 31 838 056 tys. zł,
- fundusz rentowy 29 130 286 tys. zł,
- fundusz chorobowy 5 639 047 tys. zł,
- fundusz wypadkowy 3 720 088 tys. zł.

Pozostałe dochody własne (wpływy) Funduszu zaplanowano na kwotę 278 860 tys. zł. Dochody te obejmują m. in. zapłacone odsetki za zwłokę od nieterminowego opłacania składek na ubezpieczenia społeczne, należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń, oprocentowanie rachunków bankowych FUS oraz odsetki z lokat środków FUS (patrz również punkt 3 *Informacji dodatkowej*).

Dotacja dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych zaplanowana została w kwocie 27 379 324 tys. zł przy uwzględnieniu :

- minimalnego stanu środków pieniężnych na początek roku w kwocie 120 000 tys. zł oraz na koniec 2002 r. w kwocie 126 000 tys. zł (zabezpieczającego za ledwie ok. 10% wypłaty jednego terminu płatności emerytur i rent),
- dochodów własnych (wpływów) Funduszu ogółem w kwocie 70 606 337 tys. zł (przy wskaźniku ściągalności składek na poziomie 97,5%),
- wydatków Funduszu (po wyeliminowaniu naliczonych kosztów obsługi pożyczki z budżetu, które nie zostaną poniesione w 2002 r.), w kwocie 99 581 187 tys. zł,
- sfinansowania w 2002 r. terminu „1” wypłaty emerytur i rent stycznia 2003 r.,
- sfinansowania terminu „5” wypłaty emerytur i rent stycznia 2003 r. zaliczkową dotacją z 2003 r.

Planowana kwota dotacji obejmuje skutki finansowe reformy ubezpieczeń społecznych w łącznej kwocie 14 773 978 tys. zł, z tego ubytek z tytułu :

Fundusz Ubezpieczeń Społecznych

- przekazania składek na ubezpieczenie emerytalne do OFE na kwotę 11 545 898 tys. zł, przy czym nie planuje się uregulowania z dotacji do FUS zaległych składek za lata 1999, 2000, 2001 szacowanych na kwotę 5 852 274 tys. zł,
- przekazania składek na ubezpieczenie emerytalne w kwocie 228 734 tys. zł do Funduszu Rezerwy Demograficznej,
- przekroczenia rocznej podstawy składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe równej trzydziestokrotności prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej (tj. kwoty 64 620 zł), który na 2002 r. zaplanowano w wysokości 2 999 346 tys. zł.

Dotacja celowa w kwocie 3 553 949 tys. zł przeznaczona jest na sfinansowanie wydatków na świadczenia pieniężne inne niż z ubezpieczenia społecznego, zlecone Zakładowi do wypłaty na mocy odrębnych przepisów. Dotacja uwzględnia skutki finansowe waloryzacji emerytur i rent inwalidów wojennych i wojskowych oraz kombatantów od 1 czerwca 2002 roku wskaźnikiem 100,5% (patrz również punkt 2 *Informacji dodatkowej*).

Dotacja uzupełniająca (wynikająca z ustawowo zapisanej gwarancji państwa wypłaty świadczeń z ubezpieczenia społecznego) w kwocie 9 051 397 tys. zł zapewnia uzupełnienie w 2002 roku dochodów własnych FUS do poziomu planowanych na ten rok wydatków.

Wydatki

Wydatki Funduszu na 2002 r. zaplanowano w łącznej kwocie 100 509 437 tys. zł, tj. o 4,0% wyżej od p.w. 2001 r. Wydatki poszczególnych funduszy w 2002 r., obejmujące wydatki na świadczenia pieniężne oraz wydatki bieżące, zaplanowano następująco:

- funduszu emerytalnego 48 296 510 tys. zł,
- funduszu rentowego 38 784 117 tys. zł,
- funduszu chorobowego 5 106 660 tys. zł,
- funduszu wypadkowego 4 342 630 tys. zł.

z tego wydatki na świadczenia pieniężne wynoszą:

- funduszu emerytalnego 48 296 510 tys. zł,
- funduszu rentowego 38 631 317 tys. zł,
- funduszu chorobowego 5 103 170 tys. zł,
- funduszu wypadkowego 4 342 630 tys. zł.

Planowane wydatki Funduszu obejmują:

Projekt budżetu oraz planów finansowych Funduszu Ubezpieczeń
Społecznych, Funduszu Rezerwy Demograficznej i Funduszu
Alimentacyjnego na rok 2002

świadczenia pieniężne	96 373 627 tys. zł, wzrost o 4,1%,
wydatki bieżące	156 290 tys. zł, wzrost o 4,0%,
odpis na działalność Zakładu	2 784 710 tys. zł, spadek o 1,8%,
koszt obsługi kredytu	266 560 tys. zł, wzrost o 129,7%,
koszt obsługi pożyczki z budżetu	928 250 tys. zł, spadek o 7,8%.

Wydatki na świadczenia pieniężne

Wśród ogółu wydatków na świadczenia pieniężne 91,3% stanowią wydatki na emerytury i renty – 87 944 420 tys. zł, co oznacza wzrost w stosunku do p.w. 2001 r. o 4,5% (patrz również punkt 5 *Informacji dodatkowej*). Plan wydatków w tym zakresie uwzględnia:

- przeciętną miesięczną liczbę emerytur i rent (bez świadczeń pozostających w zbiegu ze świadczeniami rolnymi) na poziomie 7 221,7 tys. (wzrost do p.w. 2001 r. o 0,4%),
- waloryzację świadczeń emerytalno-rentowych od 1 czerwca 2002 r. wskaźnikiem 100,5%. Planuje się, że przeciętna miesięczna wypłata emerytury - renty z FUS osiągnie w 2002 r. poziom 991,46 zł, przy planowanej w 2001 r. 927,92 zł, (bez świadczeń wypłacanych w zbiegu ze świadczeniami rolnymi).

Wydatki na świadczenia emerytalno-rentowe poszczególnych funduszy oszacowano następująco:

- fundusz emerytalny 48 290 620 tys. zł,
- fundusz rentowy 33 208 190 tys. zł,
- fundusz wypadkowy 3 658 770 tys. zł.

Na zasiłki i pozostałe świadczenia obejmujące: zasiłki chorobowe, macierzyńskie opiekuńcze, pogrzebowe, wyrównawcze, jednorazowe odszkodowania powypadkowe, świadczenia rehabilitacyjne, ryczałty energetyczne, dodatki kombatanckie, świadczenia pieniężne dla osób, które służbę wojskową odbywały w kopalni, świadczenia dla osób deportowanych i osadzonych w obozach pracy przymusowej, deputaty węglowe dla emerytów i rencistów kolejowych, zaplanowano kwotę 8 429 207 tys. zł, tj. o 0,2% wyższą od p.w. 2001 r. Z tego:

- 6 918 730 tys. zł na świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego,
- 1 464 447 tys. zł na świadczenia finansowane z dotacji celowej, a zlecone Zakładowi do wypłaty na mocy odrębnych przepisów,

- 46 030 tys. zł na koszty związane z ustalaniem prawa do świadczeń lub ich wypłatą.

Na wypłaty zasiłków chorobowych zaplanowane zostały środki w kwocie 3 747 210 tys. zł, w tym 3 480 610 tys. zł finansowane z funduszu chorobowego. Założono wzrost liczby dni absencji w stosunku do planowanej na 2001 r. do poziomu 100 800 tys., głównie w wyniku zaobserwowanej tendencji zwiększenia się absencji wśród osób prowadzących pozarolniczą działalność. W planie uwzględniono obniżenie wymiaru zasiłku chorobowego dla osób hospitalizowanych do 70%, skutkujące zmniejszeniem wydatków o 59 mln zł.

Wydatki na zasiłki macierzyńskie i opiekuńcze zaplanowano przy założeniu wzrostu poziomu urodzeń o 1,3% w związku z wejściem w wiek rozrodczy kobiet z wyżu demograficznego oraz biorąc pod uwagę prognozowany przez GUS stan ludności w wieku 0-14 lat w 2002 r. Jednocześnie wzięto pod uwagę planowaną nowelizację ustawy zakładającą powrót do wymiaru urlopu macierzyńskiego obowiązującego do końca 1999 roku, skutkującą zmniejszeniem wydatków o 300 mln zł oraz pozbawienie prawa do zasiłku opiekuńczego za pierwsze dwa dni zwolnienia w roku.

Przeciętne wysokości zasiłków: chorobowych, macierzyńskich, opiekuńczych, wyrównawczych, pogrzebowych, świadczeń rehabilitacyjnych oraz jednorazowych odszkodowań z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych zaplanowano z uwzględnieniem prognozowanej dynamiki przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej.

Wydatki bieżące

Wydatki bieżące Funduszu zaplanowano w kwocie 156 290 tys. zł. Wydatki te obejmują koszty obsługi świadczeń wypłacanych z FUS zleconych Zakładowi do realizacji w kwocie 37 800 tys. zł (stanowiące przychody ZUS), odpłatność dla płatników składek za zadania związane z wypłatą świadczeń z ubezpieczenia chorobowego oraz wydatki na prewencję rentową.

Wydatki na prewencję rentową zostały ustalone w kwocie 115 000 tys. zł. W ramach tych środków leczeniu rehabilitacyjnemu zostanie poddanych ok. 55 tys. ubezpieczonych. Koszty leczenia rehabilitacyjnego oraz zwrot kosztów przejazdu na rehabilitację wymienionej liczby ubezpieczonych szacuje się na kwotę 113 800 tys. zł. Natomiast na pozostałe wydatki związane z prowadzeniem prewencji rentowej planuje się przeznaczyć 1 200 tys. zł, (m. in. na opracowanie zleconych tematów – badania i analizy przyczyn niezdolności do pracy oraz na finansowanie innych

działań dotyczących prewencji rentowej, m. in. szkolenia, konferencje, nagrody).

Odpis na działalność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

Wysokość odpisu z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych na działalność Zakładu została określona w projekcie ustawy budżetowej na rok 2002 w kwocie 2 784 710 tys. zł, tj. o 49 990 tys. zł niższej od kwoty odpisu zatwierdzonej dla Zakładu w ustawie budżetowej na 2001 r.

Przychody własne na 2002r. Zakład planuje w ogólnej kwocie 518 668 tys. zł, z czego:

- 350.044 tys. zł przypada na przychody uzyskiwane z tytułu wykonywania zadań zleconych Zakładowi. Planowane przychody uwzględniają m.in. obowiązujące stawki odpłatności za pobór i dochodzenie składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, natomiast w zakresie składek odprowadzanych do Kas Chorych uwzględniają zmniejszenie wysokości składki na ubezpieczenie zdrowotne z 7,75% na 7,5% oraz zmniejszenie wskaźnika naliczania kosztów poboru i ewidencjonowania składek z 0,5% na 0,25%, jak również obejmują należności z tytułu ponoszonych kosztów bieżącej działalności Zakładu, związanych z działalnością Funduszu Alimentacyjnego, obsługą świadczeń wypłacanych z FUS, podlegających finansowaniu ze środków budżetu państwa, itp.; odpłatność dla ZUS z tytułu poboru i dochodzenia składek na OFE naliczono z uwzględnieniem wskaźnika 0,8% przypisu tych składek na to ubezpieczenie,
- 168 624 tys. zł stanowią pozostałe przychody własne Zakładu uzyskiwane m.in. za terminowe wpłacanie podatku dochodowego od osób fizycznych oraz składek na ubezpieczenie zdrowotne, a także z tytułu oprocentowania środków na rachunkach bankowych.

Przy uwzględnieniu planowanych przychodów własnych w wysokości 518 668 tys. zł oraz przyjętego, w projekcie ustawy budżetowej na rok 2002, odpisu z FUS w kwocie 2 784 710 tys. zł, łączne przychody Zakładu w 2002 r. zamkną się kwotą 3 303 378 tys. zł.

Natomiast koszty Zakładu na 2002 r. zostały oszacowane na kwotę 3 546 368 tys. zł (a bez amortyzacji, naliczonej w koszty wg stawek – 3 246 368 tys. zł) i obejmują:

- wynagrodzenia osobowe wynikające ze stosunku pracy, w kwocie 1 235 798 tys. zł, tj. na poziomie roku bieżącego (co oznacza, że w 2002r. nie wystąpi wzrost funduszu płac w Zakładzie) oraz wynagrodzenia wypłacane na podstawie umów cywilno-prawnych, zawieranych m.in. z lekarzami i psychologami na przeprowadzanie

- badania i wydawanie opinii lekarskich dla celów orzeczniczych (w kwocie 29 026 tys. zł, tj. analogicznej jak w roku bieżącym),
- pochodne od wynagrodzeń (tj. składki na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy), w kwocie 251 440 tys. zł,
 - odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych, w kwocie 32 760 tys. zł,
 - zakupy towarów i usług, w kwocie 1 535 000 tys. zł, które dotyczą:
 - opłat pocztowych i bankowych, w kwocie 568 148 tys. zł, z czego 447 688 tys. zł stanowią opłaty za przekazywane świadczenia pieniężne (które oszacowano przy uwzględnieniu planowanej liczby świadczeń oraz planowanego na 2002 r. wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych) oraz 120 460 tys. zł opłaty za korespondencję (które uwzględniają m.in. korespondencję z płatnikami składek i ubezpieczonymi, wysyłkę odcinków do świadczeniobiorców, którym świadczenia przekazywane są na rachunki bankowe, a także informowanie płatników składek o błędach w dokumentach rozliczeniowych),
 - usług w zakresie przetwarzania danych, w kwocie 413 987 tys. zł, z czego 203 548 tys. zł dotyczy usług ZETO dla oddziałów ZUS (głównie związanych z bieżącą emisją świadczeń emerytalno-rentowych) oraz 210 439 tys. zł dotyczy usług informatycznych, realizowanych przez Centralę Zakładu (w tym 61 000 tys. zł stanowią koszty nadzoru gwarancyjnego sprawowanego przez PROKOM nad funkcjonowaniem Kompleksowego Systemu Informatycznego i 114 500 tys. zł koszty administrowania systemu KSI),
 - wydatków na zakupy towarów i usług niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania Zakładu, w kwocie 552 865 tys. zł, które dotyczą przede wszystkim opłat za energię, usług telekomunikacyjnych (opłaty telefoniczne oraz opłaty za dzierżawę łączy teletransmisyjnych), kosztów najmu i utrzymania budynków oraz pomieszczeń, kosztów remontów środków trwałych o charakterze wyposażenia oraz usług konserwacyjnych urządzeń (w tym sprzętu komputerowego), zakupu materiałów, kosztów szkoleń, itp.,
 - pozostałe wydatki, w kwocie 71 660 tys. zł, obejmujące głównie koszty egzekucji należności, koszty stawiennictwa osób wzywanych w celach rentowych, podatki i opłaty, itp.,
 - odpłatność dla Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego za obsługę świadczeń finansowanych z FUS, a realizowanych przez Kasę, w kwocie 57 710 tys. zł,
 - wpłaty przez Zakład na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, określonej na kwotę 18 000 tys. zł,
 - amortyzację od środków trwałych oraz pozostałych wartości niematerialnych i prawnych, w kwocie 314 974 tys. zł (przy czym 14 974 tys. zł stanowią środki o charakterze wyposażenia,

amortyzowane w 100% w momencie oddania ich do użytkowania).

Możliwości Zakładu na finansowanie działalności inwestycyjnej w 2002 r. zostały określone na kwotę 274 010 tys. zł. Ponadto przewiduje się, że w I kwartale 2002 r. zostaną sfinansowane zadania z planu roku 2001 na kwotę 261 000 tys. zł, co oznacza, że łączne wydatki inwestycyjne w 2002r. wyniosą 535 010 tys. zł.

Koszty obsługi kredytów i pożyczek

Koszty, które w 2002 r. zostaną poniesione na spłatę odsetek z tytułu zaciągniętych kredytów w bankach komercyjnych oszacowano na kwotę 266 560 tys. zł, natomiast koszty pożyczek z budżetu zostaną naliczone w kwocie 928 250 tys. zł.

W planie finansowym Funduszu nie przewiduje się spłaty zaciągniętych pożyczek z budżetu państwa oraz zmniejszenia stanu kredytów w bankach komercyjnych na koniec 2002 r. Przewidywany stan zobowiązań FUS na koniec 2002 r. z tytułu pożyczek z budżetu państwa łącznie z naliczonymi odsetkami wyniesie 8 730 990 tys. zł, natomiast z tytułu zaciągniętych kredytów komercyjnych 2 974 900 tys. zł (patrz również punkt 6 *Informacji dodatkowej*).

Sytuacja finansowa

W planie finansowym Funduszu nie przewiduje się, jak już wspomniano, zmniejszenia w 2002 r. zobowiązań powstałych z tytułu zaciągniętych kredytów w bankach komercyjnych na koniec 2001 r. 1 503 374 tys. zł oraz pożyczek z budżetu państwa łącznie z naliczonymi odsetkami na kwotę 7 802 740 tys. zł.

Przyjmując planowany na początek 2002 r. stan Funduszu w kwocie -12 219 519 tys. zł oraz dochody (wg przypisu) w wysokości 99 789 310 tys. zł, wydatki w kwocie 100 509 437 tys. zł, zwiększenie zadłużenia w bankach komercyjnych do maksymalnego dozwolonego poziomu 2 974 900 tys. zł, sfinansowania emerytur i rent terminu „5” stycznia 2003 przekazaną zaliczkowo dotacją roku 2003 oraz przekazanie dotacji z budżetu państwa w 2001 r. w pełnej wysokości przewiduje się, że stan Funduszu na koniec 2002 r. wyniesie -12 939 646 tys. zł, z tego:

- 126 000 tys. zł stanowić będą, jak już wspomniano, środki pieniężne,
- 6 131 442 tys. zł należności, głównie z tytułu nie uregulowanych składek na ubezpieczenia społeczne oraz rozliczeń z urzędami

pocztowymi z tytułu przekazywania środków pieniężnych w grudniu 2002 r. na wypłatę emerytur i rent pierwszego terminu stycznia 2003 r.,

- 19 197 088 tys. zł zobowiązania przede wszystkim z tytułu zaciągniętych pożyczek z budżetu państwa i kredytów w bankach komercyjnych, nie uregulowania zaległości wobec OFE za lata 1999, 2000, 2001 oraz przekazywania podatku dochodowego od osób fizycznych i składek na ubezpieczenie zdrowotne w miesiącu następnym po miesiącu, w którym wypłaca się świadczenia (patrz również punkty 7 oraz 8 *Informacji dodatkowej*).

W planie Funduszu uwzględniono zmniejszenie wydatków w wyniku przewidywanej nowelizacji szeregu uregulowań prawnych z zakresu świadczeń. W przypadku, gdyby nie zostały przyjęte przez parlament wystąpią trudności w realizacji planu i zagrożenie terminowej wypłaty świadczeń, a tym samym pojawi się konieczność zwiększenia dotacji z budżetu państwa w trakcie roku budżetowego.

Fundusz Rezerwy Demograficznej

FRD powołany został ustawą z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w celu uzupełniania niedoboru funduszu emerytalnego, który pojawi się w następstwie zmian demograficznych zachodzących w Polsce. Gromadzone, od 1 stycznia 2002 r., środki stanowią mają gwarancję wypłaty świadczeń emerytalnych dla wszystkich uprawnionych. Prognozy demograficzne przewidują relatywny spadek liczby osób w wieku produkcyjnym w stosunku do liczby osób uprawnionych do świadczeń emerytalnych w następnym dziesięcioleciu. Przewiduje się, że największe przyrosty ludności w wieku poprodukcyjnym nastąpią po roku 2010 (w wiek poprodukcyjny wejdą liczne roczniki wyżu z lat pięćdziesiątych XX w.). W związku z tym składki zgromadzone na rachunku funduszu emerytalnego w FUS mogą okazać się niewystarczające na wypłatę świadczeń emerytalnych. Ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych przewiduje uruchomienie środków Funduszu Rezerwy Demograficznej nie wcześniej niż w 2009 r.

Dochody

Dochody Funduszu zaplanowano w łącznej kwocie 241 599 tys. zł, z tego:

- przypis składek w kwocie 228 734 tys. zł,
- przychody z tytułu odsetek od lokat środków FRD – w kwocie 12 865 tys. zł.

Przypis składek na Fundusz Rezerwy Demograficznej oszacowano w wysokości 0,1% podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie emerytalne. Zakład Ubezpieczeń Społecznych będzie odprowadzał do Funduszu 100% należnej mu składki. Ze względu na trudności finansowe FUS nie przewiduje się powstania nadwyżki środków na rachunku funduszu emerytalnego na dzień 31 grudnia 2001 r., która mogłaby zasilić FRD w 2002 r.

Dochody funduszu z lokowania środków zostały oszacowane w kwocie 12 865 tys. zł w oparciu o planową rentowność podstawowych instrumentów finansowych. Przyjęto, że dominującą pozycję w strukturze portfela aktywów FRD w 2002 r. będą stanowiły skarbowe papiery wartościowe. Zgodnie z ustawą o systemie ubezpieczeń społecznych środkami FRD dysponuje i zarządza Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Ustawa dopuszcza możliwość powierzenia środków FRD

w zarządzanie uprawnionym podmiotom zewnętrznym. W obecnym stanie prawnym podmiotami tymi są firmy typu Asset Management oraz Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych. Ponadto dopuszczalne jest lokowanie przez Zakład środków FRD bezpośrednio w jednostkach uczestnictwa funduszy inwestycyjnych o ile ich polityka inwestycyjna jest niesprzeczna z wymogami ustawy.

Wydatki

Ze względu na cel funkcjonowania Funduszu do roku 2009 jedynymi wydatkami Funduszu będą koszty bieżącego zarządzania. Ich wielkość zaplanowano na kwotę 2 087 tys. zł przy uwzględnieniu oczekiwanej wysokości opłat pobieranych przez zewnętrzne instytucje zarządzające.

Sytuacja finansowa

Stan Funduszu na koniec 2002 r. wyniesie 239 512 tys. zł. Kwotę tę w całości stanowią należności Funduszu ulokowane w akcjach, jednostkach udziałowych funduszy powierniczych oraz papierach wartościowych Skarbu Państwa.

Fundusz Alimentacyjny

Z Funduszu wypłacane są świadczenia alimentacyjne w przypadku całkowitej lub częściowej bezskuteczności egzekucji alimentów od zobowiązanych do ich płacenia. Plan finansowy Funduszu Alimentacyjnego uwzględnia nowelizację ustawy o funduszu alimentacyjnym w 2002 r. W okresie od 1 czerwca 2002 r. do 31 maja 2003 r. świadczenia z Funduszu przysługiwać będą, jeżeli przeciętny miesięczny dochód na osobę w rodzinie uprawnionego, uzyskany w 2001 r. nie przekracza kwoty 612 zł. Wprowadzenie w okresie 2002 – 2003 roku nowych zasad oznacza zawężenie kręgu osób uprawnionych do świadczeń (patrz również w punkcie **9** *Informacji dodatkowej*).

Dochody

Na 2002 r. zaplanowano dochody Funduszu według przypisu w łącznej kwocie 2 592 454 tys. zł, tj. o 5,2% wyżej od p. w. 2001 r., co wiąże się przede wszystkim ze wzrostem planowanych wydatków. Składniki ogólnej kwoty przypisu prezentują się następująco:

- przypis dochodów z tytułu wypłaconych świadczeń alimentacyjnych 1 309 712 tys. zł,
wzrost o 7,5%,
- dotację z budżetu 1 210 602 tys. zł,
wzrost o 2,8%,
- różne dochody 72 140 tys. zł,
wzrost o 8,1%.

Całość kwoty planowanych wydatków na świadczenia alimentacyjne wyznacza przypis dochodów z tytułu wypłaconych świadczeń ponieważ Funduszowi przysługuje roszczenie wobec osób zobowiązanych do alimentacji w wysokości 100% wypłaconych świadczeń.

Na 2002r. planuje się dochody Funduszu wg wpływów ogółem w kwocie 1 385 742 tys. zł, z tego:

- 175 140 tys. zł – dochody własne obejmujące wpływy ściągnięte od zobowiązanych do alimentacji (170 260 tys. zł) oraz różne dochody (4 880 tys. zł), obejmujące m. in. zwroty bezpodstawnie pobranych świadczeń oraz oprocentowanie środków na rachunkach bankowych,

- 1 210 602 tys. zł – dotacja z budżetu.

Planuje się, iż wpływy od osób zobowiązanych do alimentacji wyniosą 170 260 tys. zł i obniżą się w stosunku do p. w. 2001r. o 3,0% (przy planowanym stopniu pokrycia wydatków Funduszu wpływami od osób zobowiązanych na poziomie 13,0%). Od 1997 roku występuje stała tendencja do obniżania wskaźnika pokrycia wydatków wpływami od osób zobowiązanych do alimentacji odpowiednio: 19,8%, 18,1%, 18,2%, 15,9% oraz 14,2% w okresie trzech kwartałów br. (patrz również w punkcie 9 *Informacji dodatkowej*). Liczba i wysokość wypłat z Funduszu, ustalane wyrokami sądów są niezależne od Zakładu. Jednocześnie egzekucja w stosunku do osób zobowiązanych do alimentacji prowadzona jest przez komorników sądowych i na jej skuteczność Zakład ma wpływ wyłącznie pośredni. W związku z powyższym, Zakład podejmuje działania zmierzające do wyegzekwowania należności alimentacyjnych i tym samym zwiększenia wpływów od osób zobowiązanych do alimentacji m. in. poprzez interwencje osobiste i korespondencyjne u komorników sądowych, współpracę z prezesami właściwych sądów rejonowych oraz występowanie z wnioskami o unieważnienie paszportów.

Dotacja z budżetu stanowi uzupełnienie dochodów własnych Funduszu w celu sfinansowania planowanych wydatków oraz uwzględnia rezerwę środków na koniec 2002 r. w kwocie 17 050 tys. zł, która zabezpiecza ok. 15,8% miesięcznych wypłat świadczeń.

Wydatki – koszty

Wydatki Funduszu na 2002r. zaplanowano na poziomie 1 385 212 tys. zł, z tego:

- wypłaty świadczeń pieniężnych 1 309 712 tys. zł, wzrost o 7,5%
- pokrycie kosztów bieżącej działalności Zakładu związanych z obsługą Funduszu 75 500 tys. zł, tj. na poziomie p. w. 2001r.

Wydatki na świadczenia pieniężne zaplanowano przy uwzględnieniu ubytku liczby osób uprawnionych do świadczeń, na skutek obniżenia progu dochodowego uprawniającego do otrzymania świadczeń do 612 zł, przeciętnie miesięcznie o 4,4 tys., tj. do 448,9 tys. osób, jak również wzrostu wysokości świadczeń do przeciętnego poziomu 232,27 zł, głównie w związku z zasądzaniem przez sądy alimentów w kwotach wyższych od bieżąco płatnych świadczeń.

Sytuacja finansowa

Przy uwzględnieniu planowanego na początek 2002 r. stanu Funduszu w kwocie 4 688 131 tys. zł oraz dochodów (przypis) w wysokości 2 592 454 tys. zł i wydatków w wysokości 1 385 212 tys. zł przewiduje się, że stan Funduszu na koniec 2002r. wyniesie 5 895 373 tys. zł, z tego:

- 17 050 tys. zł stanowiąc będą środki pieniężne zabezpieczające ok. 15,8% miesięcznych wypłat świadczeń,
- 5 878 640 tys. zł stanowiąc będą należności od zobowiązanych, powstałe przede wszystkim w wyniku przyznawania – zgodnie z zasadą działania Funduszu – świadczeń w przypadku co najmniej częściowej bezskuteczności egzekucji alimentów,
- 317 tys. zł stanowiąc będą zobowiązania Funduszu.

Podkreślić należy, iż wydatki Funduszu na 2002 r. oszacowano uwzględniając wspomnianą już nowelizację ustawy, w wyniku której część osób nie spełni warunków umożliwiających im korzystanie ze świadczeń alimentacyjnych. Spowoduje to zmniejszenie wydatków Funduszu w stosunku do aktualnego stanu prawnego o około 10%, w skali 2002 r. W przypadku, gdyby nie zostały przyjęte przez parlament wystąpią trudności w realizacji planu i zagrożenie terminowej wypłaty świadczeń, a tym samym pojawi się konieczność zwiększenia dotacji z budżetu państwa w trakcie roku budżetowego.

Informacja dodatkowa do Projektu budżetu oraz planów finansowych Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Funduszu Rezerwy Demograficznej i Funduszu Alimentacyjnego na rok 2002

1. Wpływy ze składek na FUS

Wpływy ze składek na ubezpieczenia społeczne w kwocie 70 327 477 tys. zł oszacowano przy założeniu, że wskaźnik ściągальności składek w 2002 r. ukształtuje się na poziomie 97,5%, tj. o 0,3% niższym od planowanego wykonania 2001 r.

Na wskaźnik ściągальności wpływ będzie miała sytuacja ekonomiczna w poszczególnych sektorach gospodarki:

- recesja w hutnictwie powodująca dalsze pogorszenie wpływów z tytułu składek,
- realizacja programów naprawczych w ramach procesów oddłużeniowych powodująca odsunięcie płatności składek (np. PKP),
- spadek koniunktury w przemyśle lekkim powodujący pogorszenie dyscypliny płatniczej i wzrost zadłużenia tego sektora wobec Funduszu,
- brak płynności w służbie zdrowia obniżający bieżące płatności składek.

Prognozowany spadek dynamiki gospodarczej spowoduje poważne zagrożenie wystąpieniem zatorów płatniczych i zachwianiem płynności podmiotów gospodarczych, co w konsekwencji wpłynie na spadek dyscypliny płatniczej i terminowość opłacania dalszych składek na ubezpieczenia społeczne.

Oczywistą konsekwencją powyższych faktów jest jednoczesna niższa skuteczność dochodzenia składek należnych otwartym funduszom emerytalnym, a co za tym idzie, odprowadzenia ich przez ZUS w kwocie niższej niż przypisana. Szacuje się, że w 2002 r. zostanie przekazana kwota 11 545 898 tys. zł oszacowana przy założonym wskaźniku ściągальności składek do OFE na poziomie ściągальności składek na ubezpieczenia społeczne, tj. 97,5%. Prezentowana kwota wpływów własnych uwzględnia również zmniejszenia wpływów składek z tytułu ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek oraz odpływu składek do FRD.

2. Dotacja celowa dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

Na 2002 r. zaplanowano dotację celową przeznaczoną na sfinansowanie wydatków na świadczenia pieniężne inne niż z ubezpieczenia społecznego, zlecone Zakładowi do wypłaty na mocy odrębnych przepisów w kwocie 3 553 949 tys. zł, z tego: 2 767 280 tys. zł na wypłaty dla inwalidów wojennych i wojskowych oraz kombatantów (w tym największą pozycję stanowią emerytury i renty, tj. 1 782 479 tys. zł) zwaloryzowane od 1 czerwca 2002 r. wskaźnikiem 100,5 % oraz 745 150 tys. zł na pozostałe świadczenia (świadczenia dla osób, które służbę wojskową odbywały w kopalniach, świadczenia dla osób deportowanych i osadzonych w obozach pracy przymusowej, których wysokość obowiązująca od 1 czerwca 2001 r. została zamrożona, deputaty węglowe dla emerytów i rencistów PKP, uzupełnienie wysokości świadczeń do kwoty najniższej emerytury, świadczenia wyjątkowe i specjalne przyznawane przez Prezesa ZUS i Prezesa RM, jednorazowe odszkodowania dla osób zatrudnionych przy produkcji azbestu). Pozostałe wydatki obejmujące między innymi odsetki za opóźnienia w ustalaniu prawa do świadczeń lub ich wypłacie oraz pokrycie kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty zaplanowano w kwocie 41 519 tys. zł.

3. Pozostałe dochody Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

Największe kwotowo pozycje pozostałych dochodów Funduszu stanowią:

- zapłacone odsetki za zwłokę od nieterminowego opłacania składek na ubezpieczenia społeczne, które oszacowano na 138 510 tys. zł,
- zwrot nienależnie pobranych świadczeń 78 470 tys. zł,
- odsetki z lokat środków FUS 36 000 tys. zł.

Pozostałe pozycje zaplanowano łącznie w kwocie 25 880 tys. zł.

4. Otwarte Fundusze Emerytalne

Kwotę składek do przekazania OFE zaplanowano przy założeniu szacunkowej liczby członków w 2002 r. na poziomie 2001 r., tj. 8,2 mln osób. Jakkolwiek zmiany zachodzące na rynku pracy a w szczególności postępujący spadek zatrudnienia w gospodarce narodowej znacząco wpływający na liczbę osób aktywnie uczestniczących w II filarze systemu emerytalnego, a w szczególności:

- podjęcie zatrudnienia przez absolwentów wkraczających na rynek pracy w 2002 r.,

- ubytek z tytułu utraty zatrudnienia przez członków OFE pracujących w 2001 r.,
- ubytek członków OFE, którzy opuszczają ubezpieczenie z przyczyn naturalnych,

wskazywałyby na nieznaczny wzrost liczby członków OFE (o około 115 tys. osób), to jednak ze względu na niepewność jaką obarczony jest szacunek ich liczby w 2001 r. utrzymano ją na niezmiennym poziomie.

Przeciętną wysokość składki odprowadzanej do otwartych funduszy emerytalnych zaplanowano w wysokości 121 zł z uwzględnieniem średniorocznego wskaźnika wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej na poziomie 104,7%.

Przy powyższych założeniach przypis składek do OFE oszacowano na kwotę 11 906 400 tys. zł. Składki należne otwartym funduszom emerytalnym zaplanowano przy ściągłości składek na ubezpieczenia społeczne na poziomie 97,5% oraz nie uwzględniając składek, co do których toczyć się będzie postępowanie wyjaśniające z płatnikami oraz bankami na kwotę 11 545 898 tys. zł.

5. Wydatki na emerytury i renty

Przeciętną miesięczną liczbę emerytur i rent (bez świadczeń pozostających w zbiegu ze świadczeniami rolnymi) zaplanowano na poziomie 7 221,7 tys. (wzrost do p.w. 2001 r. o 0,4%) uwzględniając przyrost liczby świadczeń nowo przyznanych i wznawianych oraz ubytki spowodowane zgonami i zawieszeniami prawa do świadczeń.

Założono utrzymanie się zaobserwowanego w okresie 8 miesięcy 2001 r. wysokiego przyrostu liczby emerytur, spowodowanego sytuacją społeczno-gospodarczą, która wymusza wcześniejsze przechodzenie na emeryturę tych, którzy mimo spełniania warunków do uzyskania emerytury dotychczas kontynuują zatrudnienie. W I półroczu 2001 r. przyrost netto liczby emerytur wyniósł 18,6 tys. podczas, gdy w całym roku 2000 r. osiągnął poziom 19,9 tys. Równocześnie w założeniach przyjęto zatrzymanie się spadku liczby rent z tytułu niezdolności do pracy w oparciu o obserwowane zmiany w zakresie orzekania o uprawnieniach do rent z tytułu niezdolności do pracy.

Przeciętną miesięczną wypłatę emerytury – renty z FUS (bez świadczeń wypłacanych w zbiegu ze świadczeniami rolnymi) zaplanowano na poziomie 991,46 zł (wzrost do p.w. 2001 r. o 6,8%). Wzrost przeciętnej emerytury – renty wynika głównie z:

Projekt budżetu oraz planów finansowych Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Funduszu Rezerwy Demograficznej i Funduszu Alimentacyjnego na rok 2002

- waloryzacji świadczeń przeprowadzonej od 1 czerwca 2001 r. wskaźnikiem 112,7%, której skutki finansowe przechodzą na rok następny,
- waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych od 1 czerwca 2002 r. wskaźnikiem 100,5%,
- przyrostu wysokości emerytury – renty spowodowanego m. in. wyższym poziomem świadczeń nowo przyznawanych od bieżąco płatnych oraz decyzjami zamiennymi.

6. Koszty obsługi kredytów i pożyczek

Planowane koszty związane ze spłatą odsetek z tytułu zaciągniętych kredytów w bankach komercyjnych wyniosą w 2002 roku 266 560 tys. zł. Kwotę tę oszacowano opierając się na następujących założeniach:

- średniomiesięczny poziom wykorzystania kredytów 64%,
- stopa procentowa 14,0%,
- w kosztach zostały uwzględnione prowizje w wysokości 0,6 mln zł.

Naliczone koszty pożyczek z budżetu sięgną w 2002 roku kwoty 928 250 tys. zł. Zaplanowano je w oparciu o założenie, że średnia rentowność 52-tyg. bonów skarbowych w 2002 r. wyniesie 13,9%.

W planie finansowym Funduszu nie przewiduje się spłaty zaciągniętych pożyczek z budżetu państwa oraz zmniejszenia stanu kredytów w bankach komercyjnych na koniec 2002 r. Przewidywany stan zobowiązań FUS na koniec 2002 r. z tytułu pożyczek z budżetu państwa łącznie z naliczonymi odsetkami wyniesie 8 730 990 tys. zł, natomiast z tytułu zaciągniętych kredytów komercyjnych 2 974 900 tys. zł. Szacowany stan zobowiązań Funduszu na koniec 2001 r. wyniesie odpowiednio 7 802 740 tys. zł i 1 503 374 tys. zł. Odsetki z tytułu pożyczki z budżetu państwa powiększą stan zobowiązań na podstawie umowy między Ministrem Finansów a Funduszem Ubezpieczeń Społecznych.

7. Zobowiązania Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

Zobowiązania Funduszu w kwocie 19 197 088 tys. zł. dotyczą następujących tytułów:

- pożyczki z budżetu państwa zaciągniętej w latach 1999 – 2000 na kwotę 8 730 990 tys. zł łącznie z naliczonymi odsetkami (Fundusz nie płaci na bieżąco odsetek od pożyczki i powiększają one

zobowiązania Funduszu, na podstawie umowy z Ministerstwem Finansów),

- składek należnych otwartym funduszom emerytalnym za lata 1999, 2000, 2001 w łącznej kwocie 5 852 274 tys. zł,
- kredytów w bankach komercyjnych 2 974 900 tys. zł,
- podatku dochodowego od osób fizycznych i składek na ubezpieczenie zdrowotne w łącznej kwocie 1 035 353 tys. zł
- pozostałych tytułów w łącznej kwocie 603 571 tys. zł.

8. Zobowiązania FUS wobec Otwartych Funduszy Emerytalnych

Zobowiązania Funduszu z tytułu nieprzekazywania składek do otwartych funduszy emerytalnych oszacowano na koniec 2002 r. w łącznej kwocie 5 852 274 tys. zł za lata 1999 - 2001. Z tego:

- 3 338 886 tys. zł za lata 1999 - 2000,
- 2 513 388 tys. zł z rok 2001.

Planuje się, że składki należne otwartym funduszom emerytalnym za 2002 r. będą przekazywane na bieżąco.

9. Fundusz Alimentacyjny

Z Funduszu wypłacane są świadczenia alimentacyjne w przypadku całkowitej lub częściowej bezskuteczności egzekucji alimentów od zobowiązanych do ich płacenia.

Plan finansowy Funduszu Alimentacyjnego uwzględnia nowelizację ustawy o funduszu alimentacyjnym w 2002r. W okresie od 1 czerwca 2002r. do 31 maja 2003r. świadczenia z Funduszu przysługiwać będą, jeżeli przeciętny miesięczny dochód na osobę w rodzinie uprawnionego, uzyskany w 2001r. nie przekracza kwoty 612 zł. Wprowadzenie w okresie 2002 - 2003 roku nowych zasad oznacza zaostrzenie kryterium dochodowego w odniesieniu do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, i spowoduje zawężenie kręgu osób uprawnionych do świadczeń. Od 1 czerwca 2000r. prawo do świadczeń z Funduszu przysługuje jeżeli dochód na jedną osobę w rodzinie uprawnionego uzyskany za poprzedni rok kalendarzowy nie przekraczał kwoty stanowiącej 60% przeciętnego wynagrodzenia za poprzedni rok kalendarzowy (od 1 czerwca 2001 r. wynosi 1 154 zł), natomiast świadczenia z FAL przysługują w wysokości alimentów bieżąco ustalanych przez sąd, jednak nie wyższej niż 30% przeciętnego wynagrodzenia za ubiegły rok kalendarzowy. Górną granicę świadczeń wypłacanych z Funduszu ustala się na okres 12 miesięcy poczynając od czerwca każdego roku do końca maja następnego roku. Wprowadzenie od 1 czerwca 2002r. do 31 maja

Projekt budżetu oraz planów finansowych Funduszu Ubezpieczeń
Społecznych, Funduszu Rezerwy Demograficznej i Funduszu
Alimentacyjnego na rok 2002

2003r. prognozy dochodowej na poziomie 612 zł spowoduje obniżenie liczby uprawnionych do świadczeń w momencie weryfikacji uprawnień o 15% oraz oszczędności w wydatkach Funduszu Alimentacyjnego w skali 2002r. w wysokości o około 10%.

Kondycja gospodarki ma znaczący wpływ zarówno na zmniejszanie wpływów jak i zwiększanie wydatków Funduszu. Egzekucja alimentów staje się bezskuteczna w stosunku do większej liczby osób zobowiązanych, co uwidocznione jest w obniżającym się w ostatnich latach wskaźniku pokrycia wydatków wpływami od tych osób. Sytuacja ta spowodowana jest tym, że dłużnicy Funduszu to w większości osoby, które z uwagi na niskie kwalifikacje zawodowe lub ich brak, jak również z uwagi na bezrobocie mają znikome szanse na podjęcie zatrudnienia, utraciły prawo do zasiłków dla bezrobotnych, są przewlekle chore, otrzymują niskie renty lub emerytury a w skrajnych przypadkach zasiłki z pomocy społecznej. Ponadto wielu dłużników to inwalidzi bez prawa do renty, bez określonego zawodu, przebywający w zakładach karnych, żyjący z prac dorywczych lub będący na utrzymaniu osób trzecich. W efekcie coraz więcej osób staje się beneficjentami Funduszu a jednocześnie maleją możliwości pokrycia jego wydatków wpływami od zobowiązanych do alimentacji.

Załącznik 1. Projekt planu finansowego Funduszu Ubezpieczeń Społecznych na rok 2002

Lp.	Treść	Paragrafy	Przewidywane	Projekt	
			wykonanie w 2001 r.	planu na 2002 r.	
			w tysiącach złotych		2001 r.=100%
1	2	3	4	5	6
I	Stan funduszu na początek roku	x	-9 342 352	-12 219 519	130,8
	w tym:				
1	- środki pieniężne	x	532 004	120 000	22,6
2	- papiery wartościowe Skarbu Państwa	x	-	-	-
3	- należności	x	2 909 850	4 327 793	148,7
	w tym: z tytułu udzielonych pożyczek	x	-	-	-
4	- zobowiązania (minus)	x	-12 784 206	-16 667 312	130,4
II	Przychody - przypis	x	93 788 235	99 789 310	106,4
	- wpływy	x	92 257 333	97 985 661	106,2
1	Dotacje z budżetu państwa na działalność bieżącą	243	23 821 253	27 379 324	114,9
	w tym:				
	z tytułu przekazania części składki do otwartych funduszy emerytalnych	x	9 123 250	11 545 898	126,6
2	Przychody własne - przypis	x	69 966 982	72 409 986	103,5
	- wpływy	x	68 436 080	70 606 337	103,2
	z tego :				
	1/ składki	082			
	- przypis	x	69 669 320	72 116 186	103,5
	- wpływy	x	68 151 140	70 327 477	103,2
	z tego :				
	- fundusz emerytalny				
	przypis	x	31 701 350	32 647 844	103,0
	wpływy	x	31 011 078	31 838 056	102,7
	- fundusz rentowy				
	przypis	x	28 729 808	29 871 171	104,0
	wpływy	x	28 105 140	29 130 286	103,6
	- fundusz chorobowy				
	przypis	x	5 566 159	5 782 468	103,9
	wpływy	x	5 443 703	5 639 047	103,6
	- fundusz wypadkowy				
	przypis	x	3 672 003	3 814 703	103,9
	wpływy	x	3 591 219	3 720 088	103,6
	2/ pozostałe przychody	057, 092, 097			
	- przypis	x	297 662	293 800	98,7
	- wpływy	x	284 940	278 860	97,9

Projekt budżetu oraz planów finansowych Funduszu Ubezpieczeń
Społecznych, Funduszu Rezerwy Demograficznej i Funduszu
Alimentacyjnego na rok 2002

Lp.	Treść	Paragrafy	Przewidywane	Projekt	
			wykonanie w 2001 r.	planu na 2002 r.	
			w tysiącach złotych		2001 r.=100%
1	2	3	4	5	6
III	Wydatki	x	96 665 402	100 509 437	104,0
1	Transfery na rzecz ludności	3110, 4590	92 557 260	96 373 627	104,1
	- emerytury i renty*	x	84 143 350	87 944 420	104,5
	- w tym jednorazowa wypłata za 2000 r.	x	2 064 100	-	-
	- pozostałe świadczenia	x	8 413 910	8 429 207	100,2
	z tego :				
	- fundusz emerytalny	x	45 964 893	48 296 510	105,1
	w tym :				
	emerytury	x	45 959 030	48 290 620	105,1
	- fundusz rentowy	x	37 411 970	38 631 317	103,3
	w tym :				
	renty	x	32 050 600	33 208 190	103,6
	- fundusz chorobowy	x	5 004 847	5 103 170	102,0
	w tym :				
	zasiłki chorobowe	x	3 152 660	3 480 610	110,4
	- fundusz wypadkowy	x	4 175 550	4 342 630	104,0
	w tym:				
	renty	x	3 568 390	3 658 770	102,5
2	Wydatki bieżące (własne)	x	150 240	156 290	104,0
	w tym:				
	prewencja rentowa	3030, 4300	111 070	115 000	103,5
3	Odpis na działalność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych	2970	2 834 700	2 784 710	98,2
4	Koszt obsługi kredytu i pożyczek	8070	1 123 202	1 194 810	106,4
	w tym:	x			
	koszt obsługi pożyczki z budżetu państwa	x	1 007 142	928 250	92,2
IV	Stan funduszu na koniec roku	x	-12 219 519	-12 939 646	105,9
	w tym:				
1	- środki pieniężne	x	120 000	126 000	105,0
2	- papiery wartościowe Skarbu Państwa	x	-	-	-
3	- należności	x	4 327 793	6 131 442	141,7
	w tym: z tytułu udzielonych pożyczek	x	-	-	-
4	- zobowiązania (minus)	x	-16 667 312	-19 197 088	115,2

* Łącznie z dodatkami przysługującymi z ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Załącznik 2. Projekt planu finansowego Funduszu Rezerwy Demograficznej na rok 2002

Lp.	Treść	Paragrafy	Przewidywane wykonanie w 2001 r.	Projekt planu na 2002 r.
			w tysiącach złotych	
1	2	3	4	5
I	Stan funduszu na początek roku	x	-	-
	w tym:			
1	- środki pieniężne	x	-	-
2	- papiery wartościowe Skarbu Państwa	x	-	-
3	- należności	x	-	-
	w tym: z tytułu udzielonych pożyczek	x	-	-
4	- zobowiązania (minus)	x	-	-
II	Przychody	x	-	241 599
1	Składki	082	-	228 734
2	Pozostałe przychody	x	-	12 865
	w tym:		-	-
	pozostałe odsetki	092	-	12 865
III	Wydatki	x	-	2 087
1	Wydatki bieżące (własne)	x	-	2 087
	w tym:			
	zakup usług pozostałych	4300	-	2 087
IV	Stan funduszu na koniec roku	x	-	239 512
	w tym:			
1	- środki pieniężne	x	-	-
2	- należności*	x	-	239 512
	w tym: z tytułu udzielonych pożyczek	x	-	-
3	- zobowiązania (minus)	x	-	-

* Aktywa funduszu lokowane w: jednostki udziałowe funduszy powierniczych, papiery wartościowe Skarbu Państwa oraz akcje.

Załącznik 3. Projekt planu finansowego Funduszu Alimentacyjnego na rok 2002

Lp.	Treść	Paragrafy	Przewidywane	Projekt planu na 2002r.	
			wykonanie w 2001r.	w tysiącach złotych	2001r.=100
1	2	3	4	5	6
I	Stan funduszu na początek roku	x	3 519 208	4 688 131	133,2
	w tym:				
1	- środki pieniężne	x	4 156	16 520	397,5
2	- papiery wartościowe Skarbu Państwa	x	-	-	-
3	- należności	x	3 566 530	4 671 913	131,0
	w tym: z tytułu udzielonych pożyczek	x	-	-	-
4	- zobowiązania (minus)	x	-51 478	-302	0,6
II	Przychody	x	2 463 189	2 592 454	105,2
1	Dotacje z budżetu państwa na działalność bieżącą	243	1 177 678	1 210 602	102,8
2	Pozostałe przychody	057,097	1 285 511	1 381 852	107,5
	w tym:				
	wpływy ściągnięte od zobowiązanych	x	175 440	170 260	97,0
III	Wydatki	x	1 294 266	1 385 212	107,0
1	Transfery na rzecz ludności (świadczenia społeczne)	3110	1 218 766	1 309 712	107,5
2	Wydatki bieżące (własne)	2970	75 500	75 500	100,0
IV	Stan funduszu na koniec roku	x	4 688 131	5 895 373	125,8
	w tym:				
1	- środki pieniężne	x	16 520	17 050	103,2
2	- papiery wartościowe Skarbu Państwa	x	-	-	-
3	- należności	x	4 671 913	5 878 640	125,8
	w tym: z tytułu udzielonych pożyczek	x	-	-	-
4	- zobowiązania (minus)	x	-302	-317	105,0